

Lärarhandledning

Det här är en lärarhandledning till *Violinisten i Wien*, den första boken i serien *Historieväktarna Heliga graalen-trilogin*.

Lärohandledning till *Violinisten i Wien*

Det här är en lärohandledning till *Violinisten i Wien*, den första boken i *Heliga graalen-trilogin*, en fortsättning på serien *Historieväktarna*. Även om *Violinisten i Wien* främst riktar sig till läsare i åldern 9–12 år, fungerar den också väl för högstadiet. Genom de historiska miljöerna och personerna blir boken en lättillgänglig ingång till historieämnet. De teman som behandlas – mod, lojalitet och etiska val – öppnar för diskussioner på en mer avancerad nivå. Dessutom kan handlingen kopplas till flera ämnen, som musik, religion och samhällskunskap, och därmed användas tvärvetenskapligt.

Om författarna

Författarna till *Historieväktarna* är Hanna och Jakob Blixt. Hanna Blixt är en etablerad barn- och ungdomsförfattare som funnit en stor läsekrets med sina populära böcker. Serien *Historieväktarna* har Hanna skrivit tillsammans med sin man, Jakob Blixt, som är historielärare. Jakob Blixt har även tagit fram stora delar av den här lärohandledningen.

Om serien

Serien kretsar kring två hemliga sällskap: **Korparna**, som vill rädda människor i historien även om det riskerar att förändra framtiden, och **Örnarna**, som vill bevara historien precis som den är.

I den första trilogin av *Historieväktarna* lär vi känna **Iona** från Korparna och **Milton** från Örnarna. De färdas genom tid och rum på olika uppdrag, men deras val ställs hela tiden mot frågan: ska man skydda människor här och nu, eller historien i stort? I den avslutande boken möter de Raoul Wallenberg i Budapest, där de lyckas rädda Miltons föräldrar. Men i samma veva förstörs möjligheten till fler tidsresor.

I *Fenixtrilogin* tar berättelsen en ny riktning. Här får vi följa kampen mot ett hotfullt sällskap som vill använda historiska föremål för sina egna syften. Nya miljöer, personer och tidsresor öppnar upp handlingen ytterligare, men banden till de tidigare händelserna och till kampen mellan Korparna och Örnarna finns hela tiden kvar.

Om boken – första boken i *Heliga graalen-trilogin*

I *Violinisten i Wien* får vi följa trettonårige Patrick som evakueras från London till Irland under andra världskriget. Tillsammans med vännen Annie hittar han en mystisk bägare vid en gammal ruin. Föremålet visar sig vara den heliga graalen och förflyttar dem till Wien år 1939, där nazisterna just har tagit makten.

I staden möter de violinisten herr Huberman, som försöker rädda människor undan förföljelse. När Annie och Patrick väljer att hjälpa honom dras de in i en dramatisk kamp på liv och död. Samtidigt jagas de av ett hemlighetsfullt sällskap som också söker graalen. Ungdomarna ställs inför ett svårt dilemma: ska de skydda den heliga bägaren, eller riskera allt för att rädda människoliv?

Trilogin utspelar sig alltså tidigare i historien (under andra världskrigets början) med nya huvudpersoner.

Längst bak i boken finns en faktadel/uppdel. Den fungerar nästan som en liten mini-encyklopedi som kan ge eleverna historiskt och kulturellt sammanhang.

© 2025 Tukan läromedel – Lärohandledning, *Violinisten i Wien*
Text: Jakob Blixt, Tina Tärnrot

Böckerna i *Historieväktarna Heliga graalen-trilogin*

Violinisten i Wien, 2025

Sabotaget i Telemark, 2026

Dokumentet i Warszawa, 2026

Böckerna i *Historieväktarna Fenixtrilogin*:

Falskmyntarna i Berlin, 2023

Nobelpristagaren i Köpenhamn, 2023

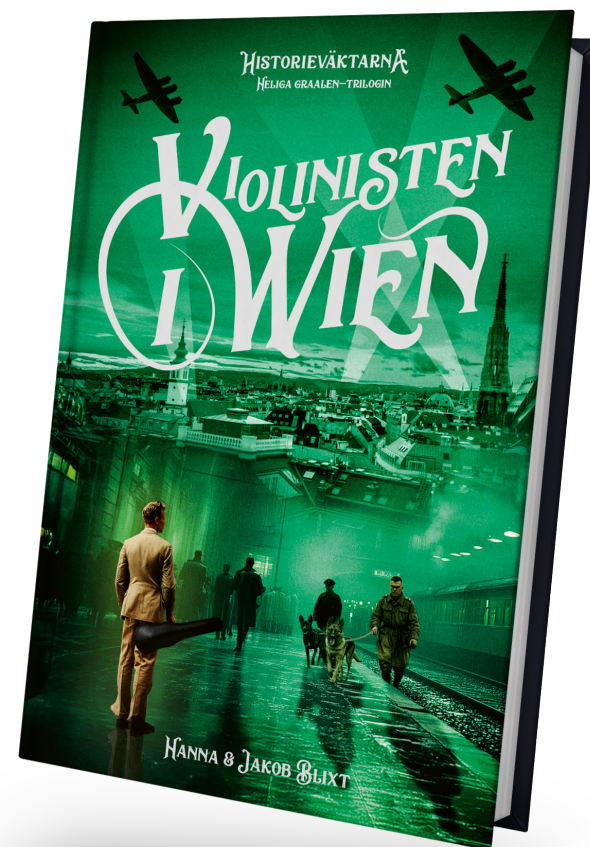
Jakten på guldtåget, 2024

Böckerna i *Historieväktarna*:

Uppdraget i London, 2021

Gömstället i Amsterdam, 2021

Flykten från Budapest, 2022

Om lärarhandledningen

Lärarhandledningen är indelad i två delar. Den första delen utgår direkt från bokens handling och består av läsförståelsefrågor. Den andra delen är skriven av en av författarna, Jakob Blixt, och innehåller mer fördjupande diskussionsfrågor och aktiviteter kring bokens innehåll.

Frågor och övningar till boken

Frågorna och övningarna i lärarhandledningen är tänkta som inspiration kring hur du kan använda boken i klassrummet och anpassas efter lektionens syfte, elevernas intresse och gruppens behov. Välj de frågor och övningar som passar dig och dina elever.

- **Skapa förförståelse** (innan läsning) väcker nyfikenhet, aktiverar förkunskaper och förbereder eleverna på bokens miljö, ord och tid.
- **Läsförståelsefrågorna** (under läsning) knyter an direkt till texten och syftar till att säkerställa att eleverna förstår handlingen och kan reflektera kring vad som sker.
- **De övergripande frågorna** (efter läsning) går mer bortom raderna, dvs. utanför texten och kan utgöra underlag för spännande och viktiga diskussioner. Här finns också förslag på skrivuppgifter, ord- och begreppsövningar samt kooperativa övningar.
- **De fördjupade uppgifterna** öppnar för att eleverna själva ska undersöka mer fakta kring händelser och sammanhang i boken. Handlingen är fiktiv, men flera av händelserna bygger på verkliga erfarenheter och kan väcka intresse för vidare kunskap.

I slutet av lärarhandledningen finns några idéer för hur man kan arbeta med faktadelen.

Tanken är inte att arbeta med alla frågor, utan att du väljer de som passar för just din klass. Eleven kan med fördel skriva ned sina

tankar och funderingar under läsning, diskutera i par och sedan dela i helklass.

Pedagogisk notering

Boken tar upp teman som krig, flykt och separation – frågor som kan upplevas som känsliga. I många elevgrupper finns barn som själva har erfarenheter av att tvingas lämna sitt hem, familjemedlemmar eller sitt land. Var därför extra uppmärksam på att samtalen kan väcka starka känslor. Syftet är att skapa en trygg ram för samtalen, där eleverna kan reflektera över historien och dess teman på ett respektfullt sätt

Koppling till läroplanen

Arbetet med *Violinisten i Wien* ger goda möjligheter att arbeta målinriktat mot flera av de förmågor och mål som beskrivs i Lgr22 – både i **svenska** och i **historia**, samt i de övergripande målen för skolans värdegrund och uppdrag.

Centralt innehåll och förmågor i svenska

Genom läsning, diskussioner och olika kreativa uppgifter får eleverna:

- **Läsa och analysera skönlitteratur** – de tränar på att förstå innehåll, motiv, budskap och berättarteknik, samt att dra slutsatser och tolka mellan och bortom raderna.
- **Samtala, diskutera och argumentera** – i boksamtal, kooperativa övningar och i diskussionsfrågor utvecklar de sin förmåga att uttrycka tankar, ställa frågor och bemöta andras åsikter.
- **Skriva olika texttyper** – exempelvis brev, dagboksanteckningar, faktatexter, tidningsartiklar och kreativa berättelser som knyter an till bokens innehåll.
- **Utveckla ordförråd och begrepp** – med hjälp av ord- och begreppsövningar, memory och ordkedjor fördjupar de sin förståelse av historiska och svårare ord.

Koppling till historia och samhällskunskap

Berättelsen utspelar sig under andra världskriget och öppnar för att:

- **Förstå historiska skeenden och begrepp** – som nazism, motståndsrörelser, förföljelse och flykt.
- **Se samband mellan dåtid och nutid** – genom jämförelser med dagens flyktingsituation eller frågor om mänskliga rättigheter.
- **Reflektera över etiska frågor och mänskliga rättigheter** – exempelvis genom diskussioner om civillurage, mod och ansvar.

Övergripande mål och värdegrund

Boken aktualiserar viktiga frågor om:

- Alla människors lika värde och rättigheter.
- Mod och solidaritet – att våga stå upp för andra trots risker.
- Demokratins värde och hur den kan hotas.

Arbetsätt

De varierade övningarna – från läsförståelse och textkopplingar till kooperativa samtalsmodeller, kreativa skrivuppgifter och fördjupande faktaarbeten – ger eleverna möjlighet att:

- **Söka, välja ut och sammanställa information** från olika källor.
- **Arbeta både enskilt och tillsammans** i par, smågrupper och helklass.
- **Reflektera över sitt eget lärande**, exempelvis genom metakognitiva lässtrategier och diskussionsuppgifter.

Genom att arbeta med *Violinisten i Wien* integreras flera delar av läroplanen. Eleverna utvecklar språk, tänkande och historisk förståelse samtidigt som de tränar samarbete och etisk reflektion – i linje med skolans uppdrag att främja kunskap, demokratiska värderingar och ansvarstagande.

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Innan läsning

Eleverna måste inte ha läst den första Historieväktarna-trilogin för att kunna hänga med i Heliga graalen-trilogin. Men det finns några fördelar om de känner till bakgrunden. Eleverna kan läsa den helt fristående – särskilt om läraren ger en kort introduktion till vad Historieväktarna handlat om tidigare (se om serien ovan).

Om ni har läst tidigare delar av serien kan ni inleda med att samtala om vad eleverna minns:

- Vilka är Korparna och Örnarna?
- Vilka viktiga val ställdes Iona och Milton inför?
- Vad hände i slutet av den första trilogin i Budapest?
- Vilka nya personer och hot mötte huvudpersonerna i Fenixtrilogin, och hur skilde sig deras uppdrag från den första trilogin?

Berätta att klassen kommer att möta nya huvudpersoner, Patrick och Annie, som kastas in i spännande historiska händelser och tidsresor.

Skapa förförståelse

Titta på omslaget och titeln och samtala om dem.

- Vad är det som händer på omslaget?
- Vad är en violinist? Var ligger Wien?
- Vad betyder ordet *helig*? Vad kan graal betyda? Samla elevernas tankar utan att ge hela svaret – det kan ni återkomma till under läsningen eller när boken själv ger förklaringen.
- Vad tror du att boken kommer att handla om?

Läs texten på baksidan av boken.

Vad för slags bok är *Violinisten i Wien*? Vilken genre tillhör den? Vad är typiskt för den genren?

- Vilka faror tror ni väntar Patrick och Annie?
- Vilka uppgifter tror ni en historieväktare kan ha?
- Varför skulle någon behöva vakta eller skydda historien?
- Kan en historieväktare vara en person, ett föremål eller något magiskt? Varför tror ni det?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Under läsning

Här hittar du läsförståelsefrågor till varje kapitel som främst syftar till att se att eleverna förstår och kan reflektera kring vad som händer. Till varje kapitel finns också förslag på ord att ta upp. Vilka ord som kan behöva förklaras varierar givetvis utifrån eleverna förkunskaper. Låt gärna eleverna ha en ordbok där de skriver upp de ord de inte förstår så att ni kan samtala om dem gemensamt.

Prolog

Ord och uttryck: *välansade, fasad, tornade, klöv, bröt ut, bågare, ratat, hanka sig fram, skröna*

- Jämför de två sammankomsterna. Vad är lika? Vad är olika? (Tänk på rummet, människorna och stämningen.)
- I texten berättas det om ett speciellt föremål. Vilket föremål är det och hur beskrivs det?
- En av personerna i den sunkiga källaren blir väldigt intresserad av föremålet som professorn berättar om. Vad heter han?
- Den här personen drömmer om att bli konstnär men fick inte börja på konstskolan. Hur försöker han tjäna pengar istället, och hur tror du att han känner över att inte ha blivit antagen?
- Vilken speciell reklamprodukt fick han i uppdrag att göra affisch för?

Kapitel 1

Ord och uttryck: *smed, hålla sig på sin kant, bockat, räffliga, långsökt, siluetten, lönnfack,*

- Varför har Patrick flyttat från London till Irland?
- Hur reagerade Annie först på att Patrick kom till deras familj?
- Hur var Annies första intryck av Patrick? Vad upptäcker hon senare att de har gemensamt när de lär känna varandra?
- Vad är Patrick väldigt snabb på?
- Patrick säger att ruinen känns bekant fast han aldrig varit där – vad tror du han menar?
- Vad hittar de i muren?
- Vad tror du kommer att hända när Annie och Patrick går tillbaka till ruinen på natten?

Kapitel 2

Ord och uttryck: *hoade, med bävan, ge dig till tåls*

- Vad händer när Annie och Patrick smyger ut från tältplatsen mitt i natten?
- Varför tror du Patrick tar med sig en spade?
- Vad gör de när de kommer fram till ruinen?
- Vad tänker Annie när hon ser gravarna vid ruinen?
- Hur tror du att Annie känner sig när hon står och håller vakt medan Patrick gräver? Varför tror du det?
- Vad hittar de nere i jorden när de gräver vid rätt ställe?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kapitel 3

Ord och uttryck: *tagna på bar gärning*

- Vad händer när Annie och Patrick är vid ruinen mitt i natten?
- Hur ser föremålet ut som männen håller i handen?
- Vad tror du att föremålet kan ha för funktion och betydelse?
- Vad tror du att männen gör vid ruinen mitt i natten?
- Varför kan Annie och Patrick inte gömma sig?
- Vilken symbol finns på armbindlarna? Vad tror du symbolen betyder?
- Vad händer precis när Annie och Patrick håller på att bli upptäckta?

Kapitel 4

Ord och uttryck: *kompakta, frän, huk, antibiotika, eniga om, version, nattvarden, minnesfragment*

- Var befinner sig Annie och Patrick i början av kapitlet (stad, år, plats)?
- Vem möter Annie och Patrick i korridoren, och hur reagerar de?
- Hur gick det till när Fleming upptäckte penicillinet?
- Vad får de veta om bågarens kraft när de tjuvlyssnar på samtalet?
- Vilken ledtråd gör att Annie och Patrick inser att de har gjort en tidsresa?
- Hur skulle du känna om någon annan redan hade bestämt vad du ska göra i framtiden?
- Vilken slutsats drar Annie och Patrick om bågarens gömställe och Patricks minnesfragment?

Kapitel 5

Ord och uttryck: *bävan, förundran, slagfält, instrumentet, skärm-mössa*

- Vad inser Annie och Patrick om bågaren?
- Hur försöker Annie och Patrick använda bågaren för att resa i tiden?
- Varför måste Annie och Patrick fly från männen med armbindlar?
- Vad händer i rummet när männen kommer in?

Kapitel 6

Ord och uttryck: *gränd, skafferiet, domens, markiser, kausaren, tog täten*

- Hur tar Annie och Patrick sig ut från rummet på sjukhuset?
- Var befinner de sig efter tidsresan?
- Kan Annie och Patrick tyska? Hur vet man det?
- Vilken byggnad fungerar som riktmärke i staden?
- Vad föreställer symbolen på männen med armbindlar?
- Efter att ha gömt sig på kafé, vart går de sedan för att undvika männen?
- Om du var Annie eller Patrick, hur skulle du ha undvikit männen?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kapitel 7

Ord och uttryck: *frack, orkesterdike, kultur, var på alerten, ideligen, akten, flygeln, tappa kornet, ur sikte, barska, sorlet*

- Var befinner sig Annie och Patrick i början av kapitlet?
- Vad är det för sorts föreställning de hamnar på?
- Vad handlar kvällens föreställning om?
- Varför blir Annie och Patrick nervösa när männen med armbindlarna försöker komma in?
- Var gömmer de bågaren under pausen?
- Vad gör sångaren när han upptäcker Annie och Patrick?
- Hur lyckas Annie och Patrick undvika att hamna i trubbel när operasångaren hittar dem?

Kapitel 8

Ord och uttryck: *bräker, societeten, indikationer, icke-ariet, arisk, törs*

- Vad händer när Annie och Patrick ska få autograf av operasångaren?
- Varför spelar Annie med när operasångaren vill skriva autograf, fast Patrick tycker han sjunger illa?
- Vilka kommer in på scenen efter föreställningen?
- Vad vill poliserna se av musikerna, och varför?
- Vad gör poliserna när musikerna inte visar papper snabbt nog?
- Patrick hinner flytta bågaren till ett nytt gömställe. Var gömmer han den?

Kapitel 9

Ord och uttryck: *la vantarna på den*

- Varför kan inte Annie och Patrick ta tillbaka bågaren från gömstället?
- Vem är herr Huberman?
- Varför tror du att Huberman använder falska papper?
- Vad bestämmer sig Annie och Patrick för att göra nu?
- Varför vill Annie följa efter Huberman istället för att försöka hitta bågaren på polisstationen?
- Hur skulle du känna dig om du var Huberman och poliserna hade tagit ditt dyrbara instrument?

Kapitel 10

Ord och uttryck: *skira, spjälan*

- Vem väntar på herr Huberman vid hans bostad?
- Vilket yrke har frau Lingens?
- Varför väljer Annie att klättra över grinden fast det är riskabelt?
- Vad sysslar herr Huberman och fru Lingens med i hemlighet tillsammans?
- Vad diskuterar de i samtalet som Annie och Patrick tjuvlyssnar på?
- Hur hjälper de judar att fly?
- På vilket sätt går deras planer i stöpet nu när fiolfodralet är borta?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kapitel 11

Ord och uttryck: *spionera, misstroget, affärsuppgörelse, identifikationspapper*

- Vad tror herr Huberman först att Annie och Patrick gör vid hans hus?
- Vad säger Annie för att försöka övertala honom att inte kasta ut dem?
- Vad ber Annie och Patrick herr Huberman om hjälp med?
- Vad erbjuder dem honom istället?
- Vad frågar herr Huberman och fru Lingens efter för att bevisa barnens identitet?
- Varför har Annie och Patrick inga sådana papper?

Kapitel 12

Ord och uttryck: *dokument, specifikt, diplom, processen, skafferi, undvikande*

- Vilken kvällsmat lagar herr Huberman? Beskriv maträtten.
- Varför är Annie ofta hungrig nuförtiden?
- Vad planerar herr Huberman att göra för att få tillbaka sin fiol?
- Vilken risk finns med det?
- Vilken uppgift vill herr Huberman att Annie och Patrick ska ta på sig?
- Varför tror du Annie och Patrick undviker att berätta sanningen om bågaren?
- Varför är fiolen och fodralet så viktiga för herr Huberman, förutom att det är hans instrument?

Kapitel 13

Ord och uttryck: *boktrave, epidemiologi, bläck, kemikalier, vätskor, kärl, trutade, porös, bålgetingar, Gestapo, skärrad, utresetillstånden, förfalska, villovägar, skärrad, sammanbitet*

- Varför åker fru Lingens runt på samma gator flera gånger innan de kommer fram?
- Var stannar de och går in någonstans?
- När fru Lingens frågar efter en bok om epidemiologi, vad handlar den frågan egentligen om?
- Varför riskerar inte barnen att behöva visa sina identitetspapper lika ofta som andra?
- Varför tänder de inte lamporna i lägenheten?
- Varför blir herr Graf orolig när han hör att dokument försvunnit i fiolfodralet?
- Varför kommer poliserna till gatan, och vilket hus går de in i?

Kapitel 14

Ord och uttryck: *officersmössa, rapport, kapten, kompass, tajming, obehörig, specialstyrka, beslagta*

- Vad berättar männen för officeraren i sin rapport efter incidenten på operan?
- Varför blir kaptenen så arg på männen med armbindlarna?
- Varför sökte de inte igenom hela operan efter bågaren?
- Vilken organisation tillhör männen?
- Vad händer med instrumentet när det kommer nära bågaren?
- Har männen listat ut var bågaren är, och i så fall var?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kapitel 15

Ord och uttryck: *auktoriteten, expedition, beslagtagen, befogenhet, protokoll*

- Vad gör herr Huberman hos polisen?
- Hur försöker herr Huberman hålla sig lugn när han går in på polisstationen?
- Vad får han reda på av polismannen?
- Var finns fiolen och fodralet nu?
- Varför kan inte polismannen lämna ut fiolfodralet?
- Hur ska herr Huberman få tillbaka sin fiol och sitt fodral?
- Vad visar polismannens berättelse om de två män som försökte hämta ut fiolen?
- Tror du att det är bra eller dåligt för Annie, Patrick och Huberman att fodralet fortfarande är kvar hos polisen?
- Om du var herr Huberman, hade du vågat gå tillbaka för att försöka hämta fiolen en annan dag?

Kapitel 16

Ord och uttryck: *försett, bege sig vidare, späckat, inrymde, förebrående, möda,*

- Vart är Annie och Patrick på väg med korgen med mat?
- Vad är det de kontrollerar innan de går in i trappuppgången?
- Vilka personer stöter Annie och Patrick på under vägen?
- Beskriv systrarna Grünschlag med utseende och personlighet.
- Vilket meddelande fick systrarna från herr Huberman genom Annie och Patrick?

Kapitel 17

Ord och uttryck: *skymning, nyttjade*

- Var smyger männen med armbindlarna med fågelsymbol in?
- Vad gör de för att ta sig in i byggnaden?
- Vad hittar de i rummet med beslagtagna saker?
- Vad upptäcker de när de undersöker fiolfodralet utanför polisstationen?
- Vad bestämmer de sig för att göra efter upptäckten?

Kapitel 18

Ord och uttryck: *bedrövad, ömmade, blytung, härkomst, föraning*

- Lyckades herr Huberman ordna systrarnas examensbevis under dagen? Svara ja eller nej och förklara varför.
- Vad gjorde han för att hjälpa systrarna att kunna lämna landet?
- Vad har herr Huberman gemensamt med systrarna Grünschlag?
- Hur beskriver herr Huberman sin relation till sin fiol och musiken?
- Varför tror han att systrarna kan bli besvikna över att resa till Storbritannien?
- Vad återstår nu innan systrarna kan resa?
- Vilken föraning har herr Huberman om vad som kan hända om de stannar?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kapitel 19

Ord och uttryck: *dyrk, huk, knastrande*

- Var gömmer sig männen med armbindlarna innan de går fram till huset?
- Hur ska de ta sig in i herr Hubermans hus?
- Vad blir de avbrutna av innan de får upp dörren?
- Vad ser herr Huberman, Annie och Patrick när de senare kommer hem?
- Vad misstänker herr Huberman att inbrottet kan bero på?

Kapitel 20

Ord och uttryck: *brevinkast, fått nys om, falsk anklagelse, uppbruten*

- Varför väcktes herr Huberman, Annie och Patrick mitt i natten?
- Vem hade skvallrat till soldaterna om systrarna Grünschlag?
- Vad var systrarna tvungna att göra efter att de fått meddelandet?
- Vad upptäckte de när de kom tillbaka till herr Hubermans hus?
- Vad hände precis efter att de kommit hem?

Kapitel 21

Ord och uttryck: *skift, farstuvist, initialer, andaktsfullt, sarg, stråken*

- Vem var det som knackade på dörren hos herr Huberman mitt i natten?
- Vad var kvinnans ärende – varför hade hon kommit dit?
- Vad fanns i fiolfodralet när hon kom med det?
- Vad saknades i fodralet som Annie, Patrick och herr Huberman hade hoppats hitta?
- Vad hade blivit stulet eller genomsökt i herr Hubermans hem under inbrottet?
- Vilka planer för morgondagen börjar de tala om?
- Vad tänker herr Huberman behöva planera vidare under natten?

Kapitel 22

Ord och uttryck: *oreda, undanröjd, putsfasad, förtroligt, giltiga*

- Vad vill Annie göra på morgonen efter sina mardrömmar?
- Vart går Annie och Patrick, och vem ska de träffa där?
- Varför låtsas herr von Sauer först att han inte känner till Toni och Rosi Grünschlag?
- Vad ber Annie herr von Sauer att göra?
- Vill herr von Sauer hjälpa dem direkt, eller tvekar han?
- Vilken lösning hittar de tillsammans för att systrarna ska få sina examensbevis?
- Vad behöver de för att planen med examensbevisen ska fungera?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kapitel 23

Ord och uttryck: *efterkälken*

- Varför håller herr Huberman på att köra av vägen när de kör mot polisstationen?
- Vad hör Annie och Patrick när de möter en polis och en soldat på väg in till stationen?
- Vad kan de lista ut från samtalet mellan polisen och soldaten?
- Varför bestämmer sig herr Huberman och Annie och Patrick för att skiljas åt?
- Vad får de av honom innan han kör iväg?
- Vad har Annie listat ut om skillnaden mellan den här soldaten och männen de tidigare sett – och vad kan det betyda för bågaren?

Kapitel 24

Ord och uttryck: *klostret, kommit ett stycke, förvisso, tömmarna, ransonera, räfflig, gjutjärnsstaket, plundringståg, räder, skrålande, plikt*

- Var ligger klostret Admont i förhållande till Wien?
- Hur tar sig Annie och Patrick dit – vilka färdsmätt använder de?
- Vilken årstid är det, och vilka ledtrådar i texten visar det?
- Varför kan de inte klättra uppför klostrets murar eller staket?
- Hur kommer de in på klosterområdet trots de höga murarna?
- Var håller de flesta soldater till när Annie och Patrick smyger in?
- Får de reda på var bågaren finns, och i så fall var?
- Vad tror Annie och Patrick skulle kunna hända om de blev påkomna med att försöka ta tillbaka bågaren?

Kapitel 25

Ord och uttryck: *bokryggar, förgyllda, välvde, pelare, vette*

- Vilket slags rum kommer Annie och Patrick in i efter att ha öppnat dörren ovanför stentrappan? Beskriv hur rummet ser ut.
- Vad ser de när de tittar ut genom fönstren som vetter mot innergården?
- Vad letar de efter inne i rummet?
- Vad händer när de försöker öppna dörren längre bort i salen?

Kapitel 26

Ord och uttryck: *munk, särk, skida, fästet, tempelherre, febrilt, sällskap, lägga vantarna på den, självmant, tillfälligheter, distrahera, överförfriskade, post, förspilla, tumultet*

- Vem griper tag om Annie och Patricks nackar i biblioteket?
- Vad hade hänt om de gått in genom den dörr som de var på väg mot?
- Vilken koppling har tempelriddarna till bågaren, enligt Ulrik?
- Vad får Annie och Patrick veta om bågaren av Ulrik?
- Varför menar Ulrik att det i sista hand är bättre att förstöra bågaren än att den hamnar i orätta händer?
- Vad händer med bågaren om man delar den i flera delar?
- Vad måste Annie och Patrick tänka på för att kunna resa i tiden med bågaren?
- Hur ska de ta sig ner i källaren där bågaren finns?
- Hur lyckas Ulrik avleda (distrahera) soldaterna så att Annie och Patrick kan ta sig in i källaren?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kapitel 27

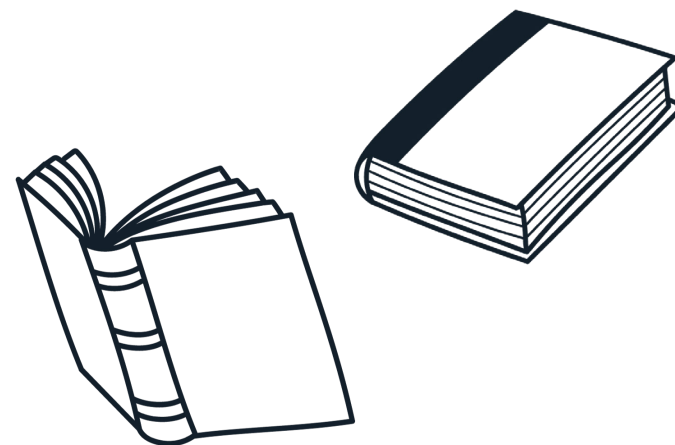
Ord och uttryck: *backar, etiketter*

- Vad hittar Annie i fickan på den rock hon fått av herr Huberman?
- Vad vill Annie göra när hon inser vad som saknas hos systrarna Grünschlag?
- Varför tycker Patrick först att de inte ska åka tillbaka till Wien?
- Vad får dem ändå att bestämma sig för att försöka ta sig tillbaka?
- Vem får de lift med, och vad fraktar fordonet?

Kapitel 28

Ord och uttryck: *avgångstider, destinationer, armkrok, hötte med näven, föraktfullt, släktklenoder, rågblonda, bryskt, statshemligheter, triumferande, tågvissla*

- Det är fullt med folk på stationen. Vad bestämmer Annie och Patrick sig för att göra för att hitta systrarna Grünschlag och herr Huberman?
- Soldater med hundar stoppar resenärer. Vad letar de efter?
- Vad hittar soldaten i fiolfodralet förutom fiolen?
- När soldaterna kräver att få se en inbjudan till det land systrarna ska resa till och pappret inte finns i deras väskor, hur lyckas Annie ändå lämna över det?
- Kommer systrarna och herr Huberman iväg på sina resor ut ur Wien?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Efter läsning

Diskussionsfrågorna är av mer övergripande karaktär. Vissa frågor är kopplade till handlingen och andra till hur boken är utformad. Välj de frågor som passar klassen och det ni vill fokusera på.

Diskussionsfrågor

Låt eleverna tänka enskilt en kort stund, eventuellt skriva ner sina tankar. Låt dem sedan diskutera i par innan ni slutligen delar tankar i helklass.

- Om du hade hittat en tidsbägare, vilken tid skulle du vilja resa till och varför?
- Annie och Patrick hamnar mitt i en historisk tid med farliga poliser. Hur skulle du känna dig i deras situation?
- Är det alltid rätt att ljuga för att skydda något viktigt? När kan det vara okej, och när inte?
- Om du fick välja – skulle du hellre vara en hjälpare i det fördolda (som Huberman och Lings) eller en mer öppen motståndare? Varför?
- Varför kan det vara svårt att lämna något man älskar (hem, arbete, instrument) även när man är i fara?
- Om du var systrarna – hur skulle du känna inför en resa till ett land där resten av familjen inte finns?
- Kan du dra paralleller till människor som tvingas fly från sina hem i dag?
- Vilka risker tar människor som hjälper andra i tider av förföljelse eller krig?
- Skulle du själv våga ta samma risk som Annie och Patrick? Varför eller varför inte?

- Har du varit med om att behöva lita på en främling i en svår situation? Hur kändes det?
- Diskutera varför det ibland kan vara nödvändigt att förstöra något värdefullt för att skydda andra.
- Om du hade en magisk sak med makt över tid och historia, hur skulle du hantera den?

Skrivuppgifter

Reklam förr och nu

I prologen får vi veta att Hitler försörjer sig genom att rita reklam för olika produkter, till exempel ett pudret mot svett.

1. Fundera – Hur tror du reklamen såg ut för mer än 100 år sedan? (Tänk på bilder, färger, text och var man såg den någonstans.)
2. Jämför med idag – Vilken reklam ser du själv i vardagen (på Tik Tok, YouTube, TV, affischer, tidningar, bussar)? Hur skiljer den sig från reklamen förr, tror du?
3. Rita eller skriv – Föreställ dig en reklamaffisch från 1913 för pudret mot svett. Hur skulle den kunna se ut? Rita en egen version – eller skriv en kort reklamslogan i gammaldags stil.

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Brev från en karaktär

Välj Annie, Patrick, Huberman eller en av systrarna Grünschlag. Skriv ett brev hem där du berättar om en händelse, till exempel razzian på operan, besöket på polisstationen, besöket i bokhandeln, resan mot klostret eller dokumentkontrollen på tågstationen.

Exempelstart:

Kära mamma

I natt hände något farligt. Vi klättrade över ett staket och smög fram mot ett hus i en trädgård ...

Tankekartor över bokens platser

Rita en karta över bokens viktiga platser och skriv korta notiser vid varje plats för *händelser, personer, känslor* eller *viktiga föremål* på varje plats.

Irland/England

Österrike

Ruinen

Wien/Bokhandeln

Annies hemby/smedjan

Wien/Operahuset

London/sjukhuset

Wien/Herr Hubermans hus

Wien/Polisstationen

Wien/Systrarna Grünschlag lägenhet

Wien/Tågstationen

Admont/Klostret

Ord- och begreppsövningar

Ordkedjan

Varje elev får ett svårare ord att skriva på ett kort. De skriver en kort förklaring av ordet på baksidan av kortet. Eleverna ger kortet till en klasskamrat som skriver en mening med ordet. Kortet går vidare till en tredje elev som hittar på en fråga där ordet ingår. Låt några elever läsa upp hela kedjan: ord + förklaring + mening + fråga.

Exempel:

- Ord – *kloster*
- Förklaring – *Kloster är en plats där munkar eller nunnor bor, arbetar och ber.*
- Mening – *Annie och Patrick smög in i ett kloster i Admont för att hitta bågaren.*
- Fråga – *Varför gömde nazisterna värdefulla saker i just kloster?*

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kooperativa övningar

Fråga-byta-fråga

Ge varje elev ett kort med ett ord och en kort förklaring på baksidan. Exempel: *klostret* – "En plats där munkar eller nunnor bor och arbetar." Eleverna går runt i klassrummet. De parar ihop sig två och två. Varje elev ställer en fråga om sitt ord till den andra. "Vad betyder klostret?" När båda svarat (och tittat på baksidan om de behöver) byter de kort. Sedan går de vidare och hittar en ny kamrat. Avsluta med att fråga i helklass vilka ord som var svårast och vilka som fastnade bäst.

Tidsutmaning: Hur många kort hinner man byta på fem minuter?

Minnesutmaning: Samla alla ord på tavlan och låt eleverna skriva ner så många förklaringar de minns.

Fördjupning: Låt varje par skriva en mening med sitt ord innan nästa byte.

Mötas på mitten

Fyra elever runt ett papper med en cirkel i mitten. Var och en skriver sina tankar i ett eget hörn. Sedan diskuterar gruppen och skriver en gemensam slutsats i mitten.

Exempel: *Vilket tema tycker ni är viktigast i boken? Hur kan en violinist ha betydelse i en spännande berättelse? Vad var mest spännande eller överraskande i början av boken? Hur uppfattar ni huvudpersonerna Patrick och Annie? Vilken miljö eller scen kändes mest levande? Vad tror ni att huvudkonflikten kommer att bli?*

Sant eller falskt?

Läraren läser ett påstående, till exempel: "Hitler var en skicklig konstnär", "Bägaren gömdes i klostret Admont för alltid", "Wien är huvudstad i Tyskland", "Patrick och Annie är syskon" eller "En violin är ett annat ord för cello". Eleverna tar ställning genom att ställa sig på linjen i rummet (sant-osäker-falskt). Låt eleverna motivera sina val med stöd i texten och byta plats om de blir övertygade.

Runda bordet

En fråga skrivs på ett papper. Papperet går runt i gruppen och alla skriver en mening eller läser högt sitt bidrag.

Exempel: "Skriv en mening som beskriver stämningen i kapitel 10.", "Namn på viktiga platser i boken" eller "Vilken plats i början av boken skulle du vilja besöka?"

Fyra hörn

Klassrummet har fyra hörn som motsvarar olika svar eller åsikter. Eleverna ställer sig i det hörn som passar dem och motiverar valet.

Exempel: "Vilken plats i boken skulle du helst vilja besöka? Irland – Wien – Klostret – Smedjan.", "Vilken karaktär är mest spännande hittills?" eller "Var Annie modig när hon följde efter främlingen i Wien?"

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Arbeta med faktadelen

Faktakopplingar till texten

Låt eleverna välja en faktaruta och förklara hur den hänger ihop med händelser eller personer i boken.

Elevval – "Det här vill jag veta mer om"

Låt eleverna själva välja en person, plats eller händelse från faktadelen som de tycker låter mest intressant och motivera varför.

Mini-fördjupningar / forskningsuppdrag

Eleverna får i par/grupper välja ett av uppslagsorden (t.ex. *Violinisten Huberman* eller *Annekteringen av Österrike*) och söka lite mer information. De kan sedan presentera sina fynd muntligt, i en kort faktaruta på affisch eller digital presentation.

Tidslinjeövning

Låt eleverna placera in händelser och personer från faktadelen på en tidslinje tillsammans med viktiga händelser ur boken.

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Fördjupande frågor och uppgifter av Jakob Blixt

Här följer ett antal fördjupande frågor, som är mer eller mindre öppna, för att främja samtalet om boken. Vissa av frågorna har koppling till ett visst kapitel, vilket i så fall anges, andra är av mer övergripande karaktär. Frågorna är tänkta som inspiration till hur ni kan använda boken i klassrummet. Välj de frågor som passar beroende på klassens intresse och behov, syfte med lektionen osv.

För lärare som gärna använder sig av kooperativa strukturer i sin undervisning, är flera av frågorna anpassade för dessa.

Prolog

1. I boken blir en av åhörarna i källarlokalen, Hitler, väldigt angelägen om att hitta *den heliga graalen*, kanske på grund av de magiska krafter den sägs ha.

- Enligt sägen ger bägaren evigt liv till den person som dricker ur den. Tänk dig att du, en av få utvalda, blir erbjuden att få evigt liv här på jorden. Skulle du ta emot erbjudandet eller inte? Berätta vilka fördelar och nackdelar ditt val skulle få?
- Tänk dig att du skulle få chansen att erbjuda evigt liv till en annan verklig person, en nu levande eller någon i historien. Till vem skulle du erbjuda denna gåva och varför?

Kap 1-2

I dessa kapitel får vi möta Annie och Patrick för första gången.

- Patrick har fått lämna London och sina föräldrar som bor kvar där.
 - Varför bor han nu på Irland?
 - Känner du till några andra böcker som handlar om barn som fått lämna sina föräldrar och den brittiska huvudstaden för att bo någon annanstans under det pågående andra världskriget?
 - Varför tror ni att just barn skickades bort från städerna under andra världskriget?
 - Hur skulle det kännas att behöva lämna sin familj för att flytta till ett annat land för att vara säker?
 - Vilka fördelar och nackdelar kan det finnas med att evakuera barn under krig?
 - Tror ni att barn i dag skulle reagera på samma sätt om de tvingades lämna sina hem? Varför/varför inte?
- Även i vårt närområde skickades barn undan andra världskrigets fasor. Många barn från Finland anlände till Sverige under kriget, de så kallade krigsbarnen.
 - Vilka svårigheter tror du att de finska barnen upplevde och mötte när de skickades i väg från sina hem och anlände till Sverige?
 - Vilka likheter och skillnader ser du mellan de finska krigsbarnens öde och Patricks liv som det berättas om i boken?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kap 3-5

Annie och Patrick hittar en bägare. Mystiska män närmar sig. Annie och Patrick gör en tidsresa.

1. De mystiska männen, som båda har en armbindel med en symbol av en kalkonliknande fågel, verkar vara ute efter samma bägare som Annie och Patrick precis har hittat.
 - a) Varför tror du att männen söker efter bägaren?
 - b) Senare i boken berättas det att fågeln på armbindlarna är en kasuar. Vilka egenskaper har kasuaren som gör att den anses vara världens farligaste fågelart?
2. Annie och Patrick hamnar i London och året är 1929, tolv år före deras egen tid. Där ser de Alexander Fleming, som i boken är Patricks farbror. Alexander Fleming upptäckte antibiotikan, som används för att behandla infektioner som orsakas av bakterier. Upptäckten har räddat livet på miljontals människor.
 - a) Vilka sjukdomar kan du komma på som skulle kunna ha en dödlig utgång, om vi inte hade tillgång till antibiotika?
 - b) I dag har vi ett växande problem med att vissa bakteriergrupper blir resistenta mot antibiotika. Vad menas med att bakterier blir resistenta och vad beror det på?
3. Alexander Fleming berättar om bägaren och vilka krafter den heliga graalen egentligen har (i alla fall i denna bokserie). Man kan göra tidsresor både bakåt och framåt i tiden med hjälp av graalen.
 - a) Om du kunde resa framåt i tiden. Till vilken tidpunkt skulle du vilja resa till då och varför?

- b) Vilka kunskaper från framtiden tror du att du skulle ha nytta av när du kommer tillbaka till din egen tid igen?

Kap 6

Annie och Patrick gör ytterligare en tidsresa och hamnar i Wien år 1939. De blir åter jagade av män med armbindlar med en symbol av en kasuar på.

1. Annie och Patrick frågar en kvinna var de är och får svaret Wien. De båda ungdomarna undrar om de verkligen befinner sig i Wien, som i Österrikes huvudstad, och på det svarar kvinnan lite svävande.
 - a) Varför verkar kvinnan vara osäker på om Wien är Österrikes huvudstad?
 - b) En av de uttalade anledningarna varför Österrike anslöts till Tyskland var att människorna i de båda länderna talade samma språk. Vilka andra länders befolkning än Österrike, talar i dag samma språk som ett annat land?
 - c) En stark rörelse under första halvan av 1900-talet var nationalismen, som bland annat tyckte att varje språkgrupp skulle ha ett eget land, eller tillhöra samma land.
 - Vilka fördelar tycker du att det finns om ett lands befolkning har ett och samma språk?
 - Vilka fördelar tycker du att det finns om ett lands befolkning talar olika språk, som i exempelvis Finland och Schweiz?
 - I Sverige har vi fem olika officiella minoritetsspråk. Vilka är de?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kap 7-8

Annie och Patrick hamnar på föreställningen *Parsifal* i ett av Wiens operahus.

1. Annie och Patrick verkar för tillfället vara säkra i konsertsalongen, eftersom männen med armbindlarna inte släpps in. Under en paus i föreställningen gömmer Annie och Patrick bågaren i en flygel som används under konserten.
 - a) Skulle du ha gjort likadant som Annie och Patrick, eller har du en bättre lösning för att inte fångas av männen?
 - b) Vad handlar operan *Parsifal* om?
2. När Annie och Patrick ska hämta bågaren hamnar de mitt i en polisrazzia, där polisen kontrollerar identiteten hos dem som varit med i föreställningen.
 - a) Hur tror du att Annie och Patrick känner sig när poliser plötsligt stormar in och omringar scenen så att ingen vare sig kan komma in eller ut från scenområdet?
 - b) En av poliserna säger: "Vi har fått indikationer på att det finns icke-ariet bland er. Det är bara musiker av ren ras som får spela arisk musik, som den här operan. Se så. Visa oss era papper, så går det smärtfritt." Vad menar polisen med att det bara är musiker med ren ras som får spela arisk musik, tror du?
 - c) Huberman har falska papper för att få spela i orkestern. Tycker du att det var rätt eller fel av honom att göra så? Varför tror du att författaren vill visa hur nazisterna behandlade människor under den här tiden?

3. Österrike styrdes av nazister vid denna tid. Nazismen är en rasistisk ideologi, där människor delas in i olika raser och där varje ras anses ha vissa bestämda utmärkande egenskaper. Att vi ser människor på olika sätt kan leda till att vissa grupper diskrimineras. Till exempel kan en person ur en viss grupp i befolkningen misstänkas för brott oftare än andra trots att personen är oskyldig. Eller så kan en del tro att en person inte kan vissa saker bara för att personen kommer från ett särskilt ställe eller för att personen ser ut på ett visst sätt.
 - a) Fundera över vilka fördomar det kan finnas om människor som bor i samma område som du, eller i andra områden nära dig.
 - b) Tror du att dessa fördomar kan påverka deras framtid på något sätt? Berätta i så fall hur och motivera varför eller varför inte andras fördomar kan påverka deras framtid. Finns det något du eller de kan göra för att ändra på det?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kap 9–10

Annie och Patrick bestämmer sig för att följa efter herr Huberman, som är ägare till den beslagtagna fiolen och fodralet där bågaren nu ligger.

1. Annie och Patrick tjuvlyssnar när herr Huberman pratar med frau Lingens. Huberman berättar om vad han har hört ska hända med alla judar som bor i de tyskkontrollerade områdena: att de ska få lämna sina hem och föras bort.
 - a) Vilka lagar har införts i Tyskland, och nu också i Österrike, för att skilja människor med judiskt ursprung från resten av befolkningen?
 - b) Tror du att liknande lagar skulle kunna finnas i dag, som riktar mot en speciell grupp av människor? Varför, varför inte?
 - c) Vad skulle du göra om en viss människogrupp förföljdes i Sverige i dag? Vilka faror skulle ditt agerande innebära för dig själv, din familj och de förföljda?
2. Både herr Huberman och fru Lingens hjälper människor. Läs om fru Lingens i faktaavsnittet som finns i slutet av boken.
 - a) På vilket sätt hjälpte fru Lingens människor även efter att hon blivit fängslad av polisen?
 - b) Varför tror du att fru Lingens reste runt när andra världskriget var slut och berättade om vad som hände i Österrike när nazisterna hade makten?
 - c) Fru Lingens riskerar sitt eget liv för att gömma människor hemma hos sig. Vad tänker du om hennes mod? Om du levde under en tid i när människor behandlades orättvis av lagen – vad tror du att du själv hade gjort?

Kap 11–12

Annie och Patrick blir påkomna med att tjuvlyssna på herr Huberman och fru Lingens.

1. På vilket sätt kan Annie och Patrick hjälpa herr Huberman och fru Lingens?
2. På vilket sätt kan Annie och Patrick få hjälp av herr Huberman och fru Lingens?
3. På vilket sätt märks det i berättelsen att det är begränsad tillgång på mat i Österrike?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kap 13–14

Annie och Patrick får följa med fru Lingens för att ordna med identitetspapper.

1. Annie och Patrick ser hur ett par grips av den tyska hemliga polisen, Gestapo. De flesta länder har en hemlig polis även i dag, eller säkerhetspolis som den ofta kallas.
 - a) Vad kallas Sveriges säkerhetspolis?
 - b) Vad är den svenska säkerhetspolisens uppdrag?
2. Annie och Patrick får förfalskade identitetshandlingar, eftersom de inte är tyska medborgare. Exempel på svenska identitetshandlingar i dag är exempelvis pass, nationellt id-kort och körkort.
 - a) Varför används identitetshandlingar än i dag?
 - b) I dag behöver man inte ha sin identitetshandling på sig hela tiden. Vid vilka tillfällen behöver någon i Sverige visa sin id-handling?
3. Männerna med armbindlarna har möte med sitt befäl i en källarvåning. Vad tror du att deras plan är nu, för att få tag på den heliga graalen?

Kap 15–16

Herr Huberman beger sig till polisstationen för att hämta upp sin fiol, där också den heliga graalen göms i fodralet. Annie och Patrick går med en matkorg till systrarna Grünschlag.

1. Tänk dig att du och din familj måste hålla er gömda, precis som systrarna Grünschlag. Du får inte gå i skolan, utan du och din familj måste hålla er inomhus i en främmande lägenhet dygnet runt.
 - a) Vad skulle du sakna mest att inte kunna göra om du levde som gömd (till exempel kompisar, mobil, hobby)?
 - b) Hur tror du att du skulle må efter några månader i lägenheten?
 - c) Vad skulle du göra för att få tiden att gå? Nya intressen?
2. Annie träffar tre pojkar som är med i Hitlerjugend. I Hitlerjugend och liknande ungdomsorganisationer betonades egenskaper som styrka, kroppslig sundhet och andra mestadels yttre egenskaper som organisationen tyckte var viktiga för att bygga upp ett land.
 - a) Vilka egenskaper tycker du att människor ska sträva efter för att Sverige ska bli ett ännu bättre land att leva i? Berätta på vilka sätt just dessa egenskaper är viktiga.
 - b) Hur kan man göra för att försöka få de egenskaper du tycker är viktiga?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kap 17–18

Männen med armbindlarna gör inbrott på polisstationen för att få tag på den heliga graalen.

1. När männen öppnar fodralet hittar de inte bågaren, men sökinstrumentet ger utslag som om bågaren skulle vara där.
 - a) Var tror du att den heliga graalen är nu?
 - b) Vad tror du att männen kommer att göra med herr Huberman, för att ta reda på var graalen är nu?
 - c) Vet herr Huberman var bågaren är?

Kap 19–20

Herr Huberman och fru Lingens gömmer systrarna Grünschlag. Herr Huberman hämtar systrarnas förfalskade utresetillstånd och herr Huberman kommer tillbaka till sitt hus och upptäcker att där har varit inbrott.

1. Herr Huberman upptäcker direkt när han och de andra närmar sig hans hus, att något är på tok. Han går i förväg och säger åt de andra att åka i väg om han inte kommit tillbaka inom fem minuter.
 - a) Vem eller vilka tror herr Huberman är, eller har varit, i hans hus? Vad får honom att tro detta?
 - b) Vem tror du det är som knackar på dörren i slutet av kapitel 20?

Kap 21–22

Herr Huberman får tillbaka sin fiol, men bågaren saknas fortfarande. Herr Huberman förbereder för sin flykt. Annie och Patrick gör ett försök att få ut examensbevis till systrarna Grünschlag.

1. Det var väldigt svårt för judar i Europa att fly, eftersom nästan inget land ville ta emot dem. För att få resa behövde judar få en inbjudan från ett annat land. Herr Huberman lyckades ordna med en sådan inbjudan för systrarna Grünschlag till Storbritannien.
 - a) I dag vill många ta sig till Europa för att fly undan krig eller för att få bättre framtidsmöjligheter för sig själva eller för sin familj. De flesta av våra politiska partier vill begränsa invandringen. Tycker du att det är rätt? Varför, varför inte?
 - b) Under valrörelsen 2022 pratades det mycket om integration – hur människor som kommer till Sverige ska tas emot och bli en del av vårt samhälle. Hur tycker du att nyanlända ska tas emot? Skriv vilka tre saker du tycker är viktigast för att de som kommer ska kunna bli så väl integrerade som möjligt. Vad tycker din bankkompis? Vad tycker resten av klassen?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kap 23–25

Bägaren visar sig vara beslagtagen och finns nu i en liten stad som heter Admont. Väl där verkar det vara omöjligt för Annie och Patrick att komma åt graalen.

1. I Admont finns världens största klosterbibliotek, känt för sina fantastiska utsmyckningar.

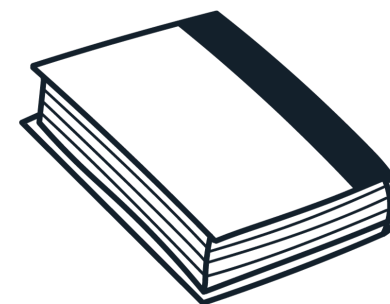
Bilda grupper och berätta om en av alla platser, kända ting eller personer som nämns i denna bok, enligt modellen Grej of the day (GOTD). Om ni inte vet hur en GOTD görs kan ni titta på exemplet om Eiffeltornet som hittas via länken: <https://sites.google.com/view/grejoftheday/1/46>

Exempel på GOTD-ämnen kan vara: Cong (Irland), Alexander Fleming, London (Storbritannien), Stefansdomen i Wien, operan *Parsifal* och klostret i Admont.

Gör en presentation, likt exemplet om Eiffeltornet, som innehåller:

1. En ledtråd som gör att åhörarna kan gissa vad presentationen handlar om.
2. Presentera kortfattat 3–5 enkla och lättlästa fakta om ditt ämne.
3. Välj minst två bilder som passar ihop med fakten.

1. Lägg till ett påstående som inte stämmer – felaktiga fakta. Klasskompisarna ska gissa vilken av fakten som har fel. (Detta finns inte med i exemplet om Eiffeltornet.)
 2. Gör gärna animationer så att texten kommer fram steg för steg, inte allt på en gång.
2. När Annie och Patrick ska öppna en dörr i bibliotekssalen känner de ett hårt tag om sina nackar. Vem tror du att det är som griper tag om dem och varför?

ÖVNINGAR TILL BOKEN

Kap 26–27

Annie och Patrick träffar Ulrik, en av klostrets munkar som tvingats bort därifrån av tyska soldater. Ulrik visar sig ha kunskaper om den heliga graalen.

1. Ulrik bekräftar att det går att resa både framåt och bakåt i tiden med hjälp av bågaren, precis som Alexander Fleming tidigare har berättat. Men Annie och Patrik inser också hur farligt det är om någon reser framåt i tiden och gör att vissa saker är förutbestämda.
 - a) Om du kunde få någonting att hända i framtiden som inte går att ändra på, vad skulle detta vara?
 - b) Varför kan det vara farligt om någon bestämmer vad som ska hända i framtiden?
 - c) Förklara varför din fria vilja begränsas om någon annan redan har bestämt vad som ska hända i framtiden. Är det bra eller dåligt?
2. När Annie och Patrik äntligen fått tillbaka bågaren och ska resa till sin egen tid igen, hittar Annie systrarna Grünschlags inbjudan till Storbritannien i sin ficka.
 - a) Hur skulle du ha gjort? Skulle du resa hem till din egen tid eller skulle du ha rest tillbaka den långa vägen till Wien för att försöka hjälpa systrarna och ge dem inbjudan först?
 - b) Vilka faror utsätter sig Annie och Patrick för när de beslutar sig att finna rätt på systrarna och försöka hinna ge dem inbjudan innan de själva reser hem?

Kap 28–30

Annie och Patrick kommer fram till tågstationen i Wien och hinner ge systrarna Grünschlag deras inbjudan. Annie och Patrick reser tillbaka till sin egen tid och smälter ner den heliga graalen.

1. När Annie och Patrick kommer fram till rätt perrong ser de en folksamling runt systrarna Grünschlag. Några soldater genomsöker systrarnas tillhörigheter.
 - a) Vilka tankar tror du att systrarna har? Skriv en kort berättelse om händelsen på tågstationen som utspelar sig ur en av syst-rarnas perspektiv!
 - b) Läs om systrarna Grünschlag i bokens faktaavsnitt. De flydde från Österrike och bodde resten av sina liv i andra länder, främst USA. Varför tror du att de inte valde att bosätta sig i sitt hemland igen, efter att kriget var slut?
2. Annie, som lärt sig att smida av sin pappa, smälter ner bågaren och tillverkar olika föremål av den smälta metallen.
 - a) Om du läst andra böcker i Historieväktarna, vilka av föremålen som Annie tillverkat känner du igen?
 - b) Annie säger i slutet av berättelsen att hon trots allt inte tror att hennes och Patricks uppdrag är slut, utan att det bara har börjat. Vad tror du att Annie menar med detta?
3. Vad tror du att det innebär för det hemliga sällskapet som söker efter den heliga graal, nu när bågaren är förstörd?